

Vijfde zondag van de vasten C jaar 2025

Evangelie van Jezus volgens Johannes.

Jezus begaf zich eens naar de Olijfberg. Maar in de vroegte was Hij alweer in de tempel en heel het volk stroomde naar Hem toe. Hij ging zitten en onderrichtte hen. Nu kwamen de schriftgeleerden en de Farizeeën aanzetten met een vrouw die betrapt was op echtbreuk. Ze brachten haar voor Hem en zeiden: 'Meester, deze vrouw is op heterdaad betrapt op echtbreuk. Mozes heeft ons in de wet voorgeschreven zulke vrouwen te stenen. Hoe staat U daar tegenover?' Met deze vraag wilden ze Hem op de proef stellen, om te zien of ze een aanklacht tegen Hem konden indienen. Maar Jezus bukte zich om met zijn vinger op de grond te schrijven. Toen ze op een antwoord bleven aandringen, keek Hij op en zei: 'Wie van u zonder zonde is, moet dan maar als eerste een steen op haar werpen.' En weer bukte Hij zich om op de grond te schrijven. Zij echter trokken na die woorden weg, de een na de ander, te beginnen met de oudsten, zodat Hij alleen achterbleef met de vrouw daar vóór Hem. Jezus keek op en vroeg haar: 'Waar zijn ze gebleven, vrouw? Heeft niemand u veroordeeld?' 'Nee Heer, niemand', antwoordde ze. Waarop Jezus zei: 'Ik veroordeel u ook niet. Ga nu maar, en zondig voortaan niet meer.'

Homilie: Een paar bedenkingen bij dit bekende verhaal van de overspelige vrouw.

Bedenking 1: Je kunt in je leven door één gebeurtenis of door een facet een naam krijgen waar je nooit meer onderuit geraakt. Dat is hier het geval. Deze vrouw wordt herleid tot één feit: overspel en daardoor wordt al de rest vergeten. Heel haar bestaan wordt gereduceerd tot dat ene zwakke moment: niets over het feit dat ze uitstekend voor haar vier kinderen zorgt en voor haar schoonouders, niets over haar ontwikkeling, haar voorbeeldige huishouden, haar vriendelijkheid in de omgang, enz. Wij doen precies hetzelfde: een ex-gevangene, een ex-prostituee, een werkloze, een crimineel, iemand die ooit aan de drank is geweest maar ook, een homo, een vreemdeling of een gehandicapte: er bestaat niets wreder en onrechtvaardiger dan mensen tot één eigenschap of facet herleiden.

Bedenking 2: Overspel doet ge niet alleen. Daar hebt ge iemand anders voor nodig. Waar is de man? Of was die er niet bij toen ze op overspel werd betrapt? Voor eenzelfde feit worden mensen heel ongelijk beoordeeld. Het hemd is nader dan de rok: en het zit in ons om mensen kleine dingetjes zwaar aan te rekenen wanneer we die mensen niet sympathiek vinden, terwijl we diezelfde kleine dingetjes bij onze vrienden over het hoofd zien.

Bedenking 3: Dit evangelie gaat over misbruik: niet door de vrouw maar door de schriftgeleerden. Zij zijn eigenlijk helemaal niet geïnteresseerd in de vrouw of in haar verleden. Ze willen Jezus in de val lokken, en daarvoor gebruiken ze deze vrouw, of eigenlijk moet je zeggen dat ze haar daarvoor misbruiken.

Bedenking 4: de reactie van Jezus. Twee dingen vallen op: Hij zwijgt, Hij gaat niet preken, hij moraliseert niet. Hij die anders toch heel streng kon overkomen toen hij zei dat wie een vrouw ook maar begeert, reeds overspel heeft bedreven in zijn hart, blijft hier onbewogen. Geen opgestoken vinger, integendeel, hij tekent met zijn vinger in het zand. Als wij dat wat vaker zouden doen, met onze vinger in het zand schrijven, dan konden we die vinger intussen niet gebruiken om naar iemand anders te wijzen en te zeggen: ik weet dat of dat van u en dat is niet zo schoon!

Bedenking 5: En als ze dan toch aandringen, dan zegt hij kalm: 'Het is goed. Wie van u zonder zonde is, mag beginnen.' En dan blijkt pas wat een psychologisch doorzicht die Jezus heeft. In groep kunnen mensen als wilde beesten te werk gaan. In groep zijn zij tot alles in staat. Maar als ze één voor één voor hun verantwoordelijkheid geplaatst worden, durven ze zelfs geen steen aan te raken. Is de mens nu goed of slecht? Ik ben geneigd om te zeggen: eerder goed dan slecht, maar allemaal tegelijk, in massa, kan het kwaad de bovenhand krijgen. Vandaar de enorme

verantwoordelijkheid van de media. Zij bespelen de goede of de slechte snaren van de menselijke inborst. De muziek die eruit komt is navenant.

Oppervlakkig beschouwd gaat het in het evangelie van vandaag over overspel. Maar dit verhaal, dat blijde boodschap is, opnieuw lezend zien we dat het over schuld gaat, over het verleden dat een mens met zich meedraagt en dat hem of haar kan belasten. Jezus maakt duidelijk dat mensen niet vast hoeven te zitten in schuld van vroeger, in verleden tekorten of onvermogen. Hij laat zien dat er kansen zijn op nieuw begin, op nieuwe toekomst. "Zit niet aan je verleden vast, vrouw" zegt Jezus, "maak een nieuw begin!" Eigenlijk klonk dat thema ook door in de eerste lezing. "Zie", zegt God, "Ik ga iets nieuws beginnen, Ik leg een weg aan door de woestijn en Ik zal jullie bevrijden uit je ballingschap!" Dat wordt gezegd aan het volk, dat al vijftig jaar in Babylon in ballingschap zit. En aan een vrouw die opnieuw voluit mag leven. Als dat geen blijde boodschap is.

© Ronald Sledsens